

Landslaget for offentlige pensjonister

Forsvarets pensjonistforbund

Oslo 3. mai 2010

Finansdepartementet
Postboks 8008
0030 Oslo
postmottak@fin.dep.no

Høringsuttalelse - endring i reglene for skattlegging av pensjonsinntekter

Innledning

Finansdepartementet la den 3. mars ut et høringsnotat hvor de foreslår en rekke endringer i reglene om pensjonsbeskatning. Nye regler vil tre i kraft med virkning fra 1. jan 2011.

Høringsfristen er 3. mai 2010.

Seniorsaken, Landslaget for offentlige pensjonister (LOP) og Forsvarets pensjonistforbund (FPF) er ikke adressert som høringsinstanser. Vi velger likevel, som landsomfattende pensjonistorganisasjoner, å gi til kjenne et omforent syn, i en for våre medlemmer meget viktig sak.

Bakgrunn - Pensjonsreformen

Et mer fleksibelt pensjonssystem skal gjøre det mulig å velge og ta ut pensjon fra folketrygden allerede når man fyller 62 år, 75 år, eller på et annet tidspunkt i nevnte aldersspenn. En av hovedmålsettingene i nytt pensjonssystem er at det skal lønne seg å stå i arbeid, og at det legges til rette for fleksibelt uttak av pensjon. Ved uttak av pensjon fra 62 år vil det være mulig å arbeide ved siden av, uten avkorting i alderspensjonen, men det er sterke begrensninger i regelverket for inntekt ved siden av tjenstepensjon. Uttak av fleksibel tidligpensjon vil imidlertid medføre en årlig lavere pensjon på grunn av levealderjustering. En fleksibel overgang mellom arbeid og pensjon vil gi en bedre økonomisk situasjon for den enkelte, enn om hele pensjon ble tatt ut ved 62 år.

Dagens arbeidsmiljølov har hatt og har fortsatt en "aldersgrense" på 70 år. Reglene er utformet slik at arbeidstakere som har passert 70 år, ikke har noe tradisjonelt stillingsvern.

Arbeidsgivere kan ensidig avslutte arbeidsforholdet fordi arbeidstakeren fyller 70 år. Denne regelen i arbeidsmiljøloven er i strid med at pensjonssystemet nå skal legge til rette for at arbeidstakere skal kunne få økonomiske fordeler ved å jobbe fram til 75 år. Et annet poeng når fleksibiliteten skal vurderes, er dagens særaldersgrenser hvor det for mange i offentlig sektor er et absolutt å fratre på en gitt alder, for eksempel ved 60 år. Her er det ingen rom for videre arbeid i samme etat eller stilling.

I tillegg reduseres opparbeidede rettigheter gjennom levealdersjustering ved uttak for årskull født i 1943 og senere, og deretter en fast underregulering av årlige uttak for alle pensjoner i forhold til lønnsutviklingen for resten av pensjonstiden (lønnsutvikling fratrukket 0,75 %).

Betraktninger vedr. eldreomsorgen

Det er et uttalt mål innen eldreomsorgen at de eldre skal ha mulighet til å bli i sine hjem lengst mulig. Samtidig må de kunne stole på at de kan få nødvendig hjelp, også i akutte situasjoner, og at hjelpen er der når de trenger den. I den politiske diskusjonen, om Eldres Levekår, har mye av oppmerksomheten i den senere tid vært rettet mot utbygging av det kommunale tilbudet. Det har i mindre grad vært fokus på hvordan de eldre, og da særlig de enslige, skal kunne opprettholde en akseptabel livskvalitet i egen bolig. Vi vil hevde at det er en sterk sammenheng mellom livskvalitet, leve- og bostandard og kjøpekraft.

Hjemmebaserte tjenester etter lov om sosiale tjenester, omfatter praktisk bistand og opplæring og er en fellesbetegnelse for hjemmehjelp, vikartjeneste og annen hjelpevirksomhet for bl.a. eldre som trenger slik hjelp. Hjemmehjelp kan omfatte hjelp til personlig stell, eldreomsorg og tilsyn. Andre tjenester kan være matombringing, vaktmestertjeneste, alarmtjeneste, samt hjelp med tilrettelegging og tilpasning av hjelpemidler i hjemmet. Det er i dag ulike regler om brukerbetaling, trygdefinansiering av helsetjenester, muligheter for bostøtteordninger med mer i og utenfor institusjon. Trekk i utviklingen synes å være konsentrasjon av den offentlige innsatsen om de mest hjelpetrengende, og samtidig å pålegge flertallet økte egenandeler, samt stille strengere krav til egenomsorg og egenbetaling. Det vil etter vår vurdering være galt i denne sammenheng å redusere pensjonsinntekten uten å ta hensyn til hvilket innhold de hjemmebaserte tjenester skal inneholde. Det synes å være en klar trend at, på grunn av kutt i de kommunale budsjetter, vil innholdet i de hjemmebaserte tjenester ikke tilfredsstille den enkeltes behov, slik at kjøp av private hjemmetjenester vil være nødvendig i fremtiden.

Loven tar ikke hensyn til det økende behov for bistand som enslige eldre har for hjelp til praktiske gjøremål knyttet til egen bolig med omkringliggende eiendom. Det må derfor påregnes at tilrettelegging av pleie og omsorg i egen bolig, også vil medføre betydelige private utgifter knyttet til eiendommen. Prisøkning på livsnødvendige kommunale tjenester som reduseres, og økende omfang av private varer og tjenester, skal i fremtiden også betales av den samme pensjonsinntekten. Denne utviklingen vil innebære en betydelig økning i de utgifter som oppstår ved at den hjemmebaserte omsorg må legges til hjemmet (boligen), og som vil være nødvendige for å opprettholde en akseptabel livskvalitet ved tilrettelagt opphold i egen bolig. Det må påregnes at terskelen for institusjonsbasert omsorg vil øke og som følge av dette, lenger botid i eget hjem.

Skatteskjerpelser for pensjonister

Når departementer ser uheldige konsekvenser med dagens skatteregler i forhold til hovedmålene i ny pensjonsordning, må regelverket gjennomgås og uheldige konsekvenser ryddes av veien. Finansieringen av slike endringer må bæres av alle skatteyttere, ikke bare av pensjonistene. En rimelig styrking av levekårene til de med liten eller ingen pensjonsopptjening, er etter vårt syn en viktig nasjonal oppgave, og ikke en særskilt oppgave

for pensjonistene.

Den foreslåtte skattemessige omfordelingen flater ut pensjonssystemene. Dette er i strid bl.a. med en av Pensjonskommissjonens hovedkonklusjoner. Vi henviser til pkt. 1.2.1 i St.meld. nr. 12 (2004-2005) der en modernisert folketrygd med en tydelig sammenheng mellom inntekt og pensjon, forutsettes å stimulere til fortsatt arbeid. Omfordelingen vil medføre en svekkelse av insitammenter til å opparbeide pensjon gjennom arbeid.

Finansdepartementets forslag til endrede skatteregler for pensjonsinntekter innebærer en høyere skatt for alle som har pensjonsinntekter over 300 000 kr, og lavere skatt for alle som mottar mindre enn 300 000 kr. Dette skjer ved at man vil fjerne særfradraget for alder og øke trygdeavgiften for pensjon. En av tre pensjonister må forberede seg på økt skatt fra nyttår, dersom departementet får gjennomslag for sine forslag til endringer i dagens skatteregler.

Vi mener at det både privat- og samfunnsøkonomisk er viktig at flest mulig motiveres til å kombinere pensjon med lønnet arbeid, men har liten tro på at de foreslåtte skatteendringene i så måte bidrar nevneverdig og fremholder følgende:

- Dagens pensjonister har ingen åpen vei tilbake til arbeidslivet, og derfor små muligheter for å oppveie skatteskjerpning med lønnsinntekt
- AFP-pensjonister i offentlig sektor har fortsatt begrensede muligheter for å øke inntekten med arbeidslønn, når toleransebeløpet fortsatt er på 15.000 kroner

Det må presiseres at lønnsvekst ikke gjenspeiler reallønnsvekst og at det derfor knytter seg stor usikkerhet til virkningen av ny regulering av de løpende pensjoner i forhold til prisvekst.

Minstefradraget for pensjonsinntekt

Departementet foreslår at det settes samme øvre grense for minstefradrag i pensjonsinntekt som i lønnsinntekt – i dag 72.800 kr, men de forskjellige prosentsetningene opprettholdes. Pensjonisten vil ut fra dagens situasjon oppnå maksimalt fradrag ved en pensjonsinntekt på 280.000 kr, lønnstakeren ved en lønnsinntekt på 202.222 kr. Her må en merke seg at en enslig pensjonist gis et fullt skattefradrag på 28.000 kr for pensjon opptil 156.500 kr og redusert fradrag opp til en pensjonsinntekt på 321.200 kr. Det er stor motstand blant pensjonister mot den diskrimineringen som dette innebærer. Utgifter knyttet til livssituasjon ved økt alder, må betraktes på lik linje med utgifter for de yrkesaktive og som inngår i minstefradraget.

Særfradrag for alder

Departementet foreslår også at særfradraget skal opphøre fra og med likningsåret 2011. Konsekvensen for en enslig pensjonist som ikke har skattebegrensning, kan bli en skatteøkning på $19.368 \times 0,28 = \text{kr } 5.423,-$ Samme skatteøkning får et pensjonistektepar i samme inntektssituasjon. Beregningen av minstefradrag gjør hele fradragsordningen unødigg komplisert.

Trygdeavgift på pensjonsinntekt

Departementet antyder at trygdeavgift på pensjonsinntekten må økes fra dagens 3 % til 4,7 %. Endelig beregning skal komme i forslaget til statsbudsjett 2011. Hvor mye trygdeavgiften må økes vil avgjøres når endelig forslag til satser og grenser fremmes for Stortinget. Gitt skatteregler for 2010, anslås det at trygdeavgiften må økes til 4,7 % for at forslaget skal finansieres fullt ut over tid. For en relativt vanlig pensjon, eksempelvis på ca 350.000 kr, representerer departementets forslag en skatteøkning på ca. 6.000 kr. Økningen følger

pensjonens størrelse. Vi understreker igjen det uakseptable i at en forbedring av realverdi for de med de laveste pensjonsinntekter skal finansieres av de med gjennomsnitt- og høyere pensjonsinntekter.

Konklusjon

De fleste som i dag er pensjonister, har små muligheter for å hente inn ny arbeidsinntekt for å kompensere for økt skatt. I forarbeidene til pensjonsreformen ble det lagt vekt på at pensjon skal knyttes tett til opptjeningsgrunnlaget (pensjonsgivende inntekt). De med liten eller ingen opptjening skal av fellesskapet sikres en akseptabel levemåte gjennom garantipensjonen. Det må ikke bli slik at dette fellesskapet bare skal utgjøres av pensjonistene. Forslaget til nye skatteregler for pensjonsinntekt er ett skritt på veien til et "flatt" pensjonssystem uten forankring i pensjonsreformens grunnleggende forutsetninger.

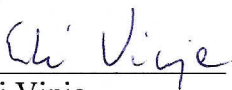
I tillegg til utflating og økt skattlegging, skal pensjoner under utbetaling fra og med 2011 underreguleres med et fratrekk på 0,75 % etter at årlig lønnsvekt er tillagt.

Vi er uenig i departementets innretning i forslag til endringer i skattlegging av pensjonsinntekt, og registrerer det som et av flere utspill som har som hensikt å redusere verdien av opparbeidede pensjoner til en stor gruppe pensjonister.

Det er uakseptabelt at opparbeidede pensjonsrettigheter blir brukt som en salderingspost i regjeringens utjevningpolitikk.

Harry Martin Svabø
Seniorsaken

Eli Vinje
Landslaget for offentlige
pensjonister

Arild Kristensen
Forsvarets
pensjonistforbund